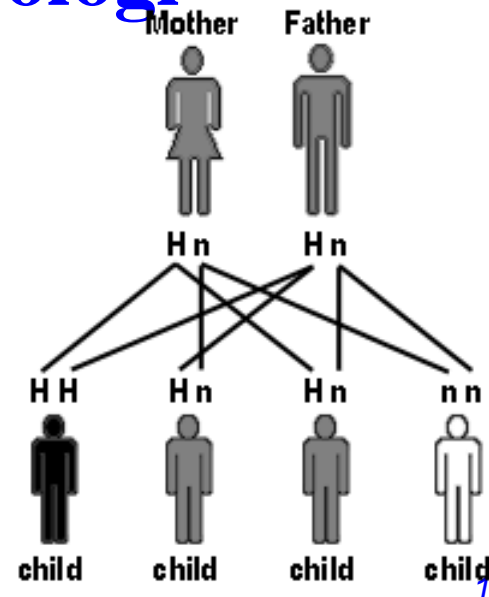

Genetisk *HFE*-Hæmokromatose

De nye retningslinier for Diagnose og behandling

Dansk Selskab for Gastroenterologi
og Hepatologi 2017

Nils Milman, Speciallæge
Dansk Hæmokromatoseforening

Dansk Hæmokromatoseforening

Danish Haemochromatosis association (DHA)

- Foreningen er baseret på frivillig, ulønnet indsats fra medlemmerne og bestyrelsen
- Tak til alle medlemmer og bestyrelsesmedlemmer der gennem årene har bidraget til foreningens trivsel
- Tak til Kirsten Børgesen for ihærdig indsats for hæmokromatose-sagen

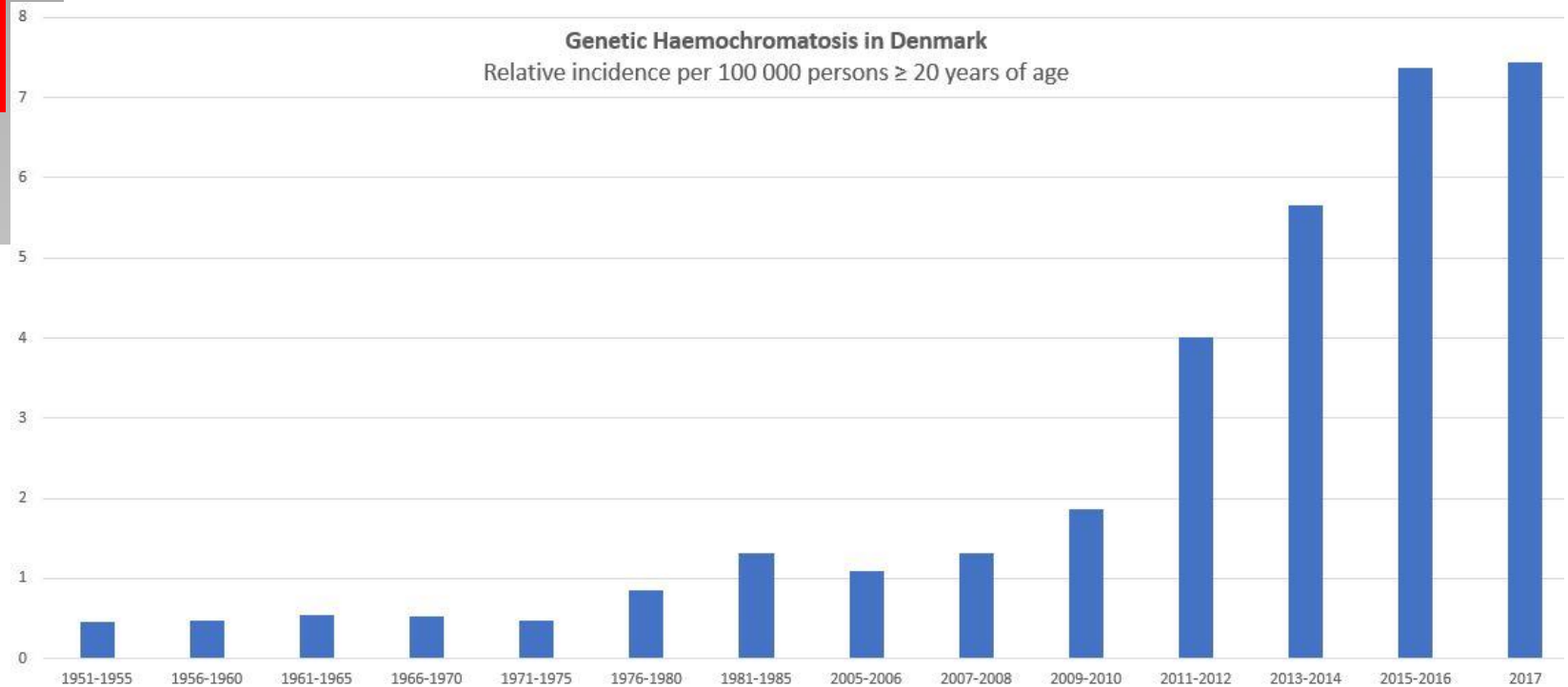
Udbrede kendskab til foreningen og hæmokromatose sygdommen

- Tak til Direktør Kristian Krogh i firmaet Pharmovital for stor støtte til foreningen ved at trykke og udsende brochurer til alle praktiserende læger og tappesteder og dermed udbrede kendskabet til både foreningen og hæmokromatose sygdommen

Dansk Hæmokromatoseforening

- DHA blev stiftet i 2012 af patienter og læger med interesse for sygdommen
- Tidligere havde hæmokromatose ingen specialetilknytning – **alle** læger kunne diagnosticere og behandle – og det betød i praksis at ”**ingen specifikke læger havde ansvaret for sygdommen!**”
- **Stort gennembrud for DHA** efter 5 års intenst arbejde da Sundhedsstyrelsen i specialefordelingen 2017 bestemte at hæmokromatose hører under det gastroenterologiske-hepatologiske speciale som nu har ansvaret for udredning og behandling af sygdommen

Hvad DHA har opnået på 6 år – et stigende antal patienter bliver fundet!

Dansk Selskab for Gastroenterologi og hepatologi (DSGH) guideline for *HFE*-hæmokromatose

- **Titel: ”*HFE*-hæmokromatose Udredning, diagnostik og behandling”**
- Kan downloades fra DSHG’s website <https://www.dsgh.dk/images/guidelines/pdfversion/HFE-Haemokromatose.pdf> og fra DHA’s hjemmeside
- DSGH’s arbejdsgruppe: 6 læger inklusive speciallæge Nils Milman (fungerende formand og næstformand i DHA) og overlæge Karin Magnussen (bestyrelsesmedlem i DHA)
- Tovholder: Overlæge Frank Schiødt, Gastroenheden, Bispebjerg Hospital,

Hvem skal gentestes for hæmokromatose? C282Y og H63D

- Personer med forhøjet ferritin
- over 200 $\mu\text{g/L}$ for kvinder - over 300 $\mu\text{g/L}$ for mænd
- og med transferrinmætning over 45%
- Patienter med leversygdom (cirrose) og forhøjet ferritin
- Biologiske forældre, søskende og børn

Hvem skal behandles for hæmokromatose?

- **Homozygote C282Y/C282Y og H63D og compound heterozygote C282Y/H63D**
- **Med forhøjet ferritin eller tegn til leversygdom (cirrose)**

Initial behandling - blodtapning

- Tapning af 400-500 ml fuldblod hver uge eller hver 2. uge
- Hæmoglobin måles før hver tapning
- Ferritin måles ved hver 4.-6. tapning
- Hvis hæmoglobin falder - udsættes tapning til hæmoglobin er normal og tappeintervallerne øges
- Når ferritin er under 100 $\mu\text{g/L}$ går personen over til vedligeholdelsesbehandling
- Der fjernes ca. 300 mg jern ved hver tapning

Vedligeholdelses-tapning

- ❑ Ferritin skal holdes på 50-100 $\mu\text{g/L}$
- ❑ Transferrinmætning holdes om muligt under 60%
- ❑ Personen må ikke udvikle anæmi
- ❑ Tapning efter behov 1-4 gange årligt
- ❑ Hæmoglobin, ferritin, transferrinmætning måles før hver tapning
- ❑ Tappeintervallet justeres løbende afhængig af ferritin
- ❑ Livslang kontrol og behandling

Øvrige undersøgelser – screening for:

- Cirrose og levercancer (ultralyd, CT- og MR-skanning)
- Ledsmertes (røntgen af leddene)
- Diabetes (glukosebelastning)
- Hjertesygdom (ekkokardiografi)
- Hormonforstyrrelser: kønshormoner, stofskifteprøver (blodprøver)
- Osteoporose – knogleskørhed (DXA- skanning)

Virker behandlingen?

- **JA!!**
- Nyt studie på patienter med ferritin 300-1000 $\mu\text{g/L}$ viser effekt på træthed og hjernefunktion
- Bedre livskvalitet – mindre træthed
- Bedre organfunktioner (lever, diabetes, hjerte, hud)
- Ledsmarter og hormonforstyrrelser ofte uændrede
- **TOTALT: Længere overlevelse og bedre livskvalitet ved behandling**

Kost - generelt

- ❑ Følg Fødevarestyrelsens anbefalinger om en alsidig og sund kost
- ❑ Spis **ikke** jernberigede fødevarer
- ❑ Begræns indtagelse af rødt kød (oksekød og vildtkød) og lever/leverpostej - spis kylling og fisk, evt. soyaprotein, mælk, ost, grøntsager
- ❑ Gurkemeje hæmmer jernoptagelsen evt. krydderier med gurkemeje til måltidet
- ❑ To bøger ”The Hemochromatosis Cook Book” og ”Hemochromatosis” af Dr. Eric Lewis – kan findes på internettet

Må-Må ikke! - God Appetit!

Drikkevarer - generelt

- Te **hæmmer** jernoptagelsen – det er vist i et klinisk studie
- Drik gerne en kop **TE - grøn eller mørk** eller kaffe eller mælk til måltidet – alle hæmmer jernoptagelsen
- Alkoholiske drikke **øger** jernoptagelsen

Alkohol

- ❑ Alkohol i enhver form **øger** (desværre) jernoptagelsen!!
- ❑ Følg Sundhedsstyrelsens anbefalinger
- ❑ Begræns alkoholindtaget
- ❑ Drik evt. alkohol mellem måltiderne

Vitaminer og mineraler

- Tag **ikke** jerntilskud under nogen form!!
- Vitamin-mineral tabletter **uden** jern tages **mellem** måltiderne pga. vitamin C indholdet
- Anbefaler Pharma-Nord's tabletter, der også indeholder folinsyre og vitamin B₁₂
- Calciumtabletter med vitamin D tages **til** måltiderne
- Under induktionstapninger én daglig vitamin-mineraltablet eller evt. særskilt tilskud af folinsyre og vitamin B₁₂

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN!!

